

EGYSÉGES SZERKEZETBEN
(a 17/2011. (VII.29.) ör. számú rendelettel módosítva)

Kalocsa Város Önkormányzata Képviselő-testületének
5/2010. (III.26.) rendelete
az Érsekkert helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításáról

Kalocsa Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdésében, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 24. § (1) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következő rendeletet alkotja:

1. § Helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítja az Érsekkert nevű területet.
2. § (1) Az Érsekkert helyi jelentőségű védett természeti terület kiterjedése 11,6044 ha, ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai 1024, 1025, 1026, 1065, 1066.
(2) A terület természeti értékeinek felsorolását és természetvédelmi kezelési tervét a rendelet melléklete tartalmazza.

A védetté nyilvánítás célja

3. § A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja a természeti terület károsodásának megelőzése, elhárítása, az eddig bekövetkezett károsodás csökkentése, megszüntetése, a jövő nemzedék számára történő megőrzése és tervszerű fenntartása.
4. § A védelem alá vont természeti területet „Helyi jelentőségű védett természeti terület” feliratú táblával kell ellátni.

Természetvédelmi hatósági jogkörök

5. § (1) A védelem alá vont természeti területtel kapcsolatos I. fokú természetvédelmi hatósági jogkört az 1996. évi LIII. törvény felhatalmazása alapján a jegyző gyakorolja.
(2) A jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti területet károsító vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységet.
(3) A határozat a védett természeti terület közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetén – jogorvoslatra tekintet nélkül - azonnal végrehajthatónak nyilvánítható.
6. § (1) A védelem alá vont terület megóvása, fenntartása, helyreállítása a képviselő - testület kötelező feladata. E feladat ellátását
 - a) önkormányzati tulajdonban álló területen a mindenkori vagyongazdálkodó útján valósítja meg,
 - b) nem önkormányzati tulajdonban álló területek esetében megállapodást köthet a terület tulajdonosával a feladat átvállalására.

(2) A tulajdonos (vagyonkezelő, használó) köteles kártérítés nélkül túrni a természetvédelmi hatóságnak a védett természeti terület oltalma, tudományos megismerése vagy bemutatása érdekében végzett tevékenységét, így különösen annak megközelítését, bemutatását, őrzését, állapotának ellenőrzését, és a hatósági tájékoztató, valamint eligazító táblák elhelyezését.

(3) A tulajdonos (vagyonkezelő, használó) köteles túrni, hogy a természetvédelmi hatóság a természeti terület oltalma, tudományos megismerése érdekében ingatlanát időszakosan használja, de csak olyan mértékben, hogy az a tulajdonos (vagyonkezelő, használó) mindennapi életvitelét nem zavarhatja.

(4) Az ingatlan mindenkorai tulajdonosa (használója) köteles túrni a védetté nyilvánítás ingatlannyilvántartásba történő bejegyzését.

7. § Tilos minden olyan tevékenység folytatása, amely a védelem alá vont természeti területek állapotát közvetlen vagy közvetett módon a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatja vagy veszélyezteti. Gondoskodni kell a védett természeti terület fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok és a vízháztartás megőrzéséről.

Szabálysértés

8.§. (1) A jelen rendelettel védetté nyilvánított természeti terület védelmére vonatkozó jogszabályok megsértése esetén a Tvt., továbbá az egyes szabálysértésekről szóló 1999. évi **LXIX tv.** szabályai szerint kell eljárni.

(2) A Tvt. alapján kiszabott természetvédelmi bírság az Önkormányzat **Környezetvédelmi Alapjának** bevételi forrása.

(3) A természetvédelmi bírság megfizetése nem mentesít a büntetőjogi, a szabálysértési, a kártérítési felelősség, valamint a tevékenység korlátozására, felfüggesztésére, tiltására, továbbá a helyreállításra vonatkozó kötelezettség teljesítése alól.

Záró rendelkezések

9.§. Ez a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba.

Kalocsa, 2010. március 18.

Török Gusztáv Andor
polgármester

Dr. Bálint József
címzetes főjegyző

Lezárva: 2011. augusztus 10.

(Török Ferenc)
polgármester

(Dr. Bedics Andrea)
jegyző

A Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület kezelési terve 2009-2019

Készült: 2009. október

A kezelési tervet készítette:

Faggyas Szabolcs
vállalkozó
táj- és természetvédelmi szakértő
Eng. szám: Sz-009/2009.

I. A Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület részletes természetvédelmi kezelési terve

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1.1. Összefoglaló adatok

- (a) A terület neve: Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület
- (b) Védett Természeti Terület Törzskönyve, törzskönyvi száma: -.
- (c) A tervezési területre vonatkozó védetté nyilvánító jogszabály száma: -.
- (d) Nemzetközi kijelölés: -
- (e) A terület kiterjedése: 11,6044 ha.
- (f) Megye: Bács-Kiskun.
- (g) Érintett település külterület: Kalocsa
- (h) A terület középpontjának EOY koordinátái: X: 644.177,259; Y: 132.231,501.
- (i) Tengerszint feletti magassága: 91-100 m.
- (j) A tervezési területet fedő 1:10.000 méretarányú térképszelvény száma: 35-342
- (k) Illetékes természetvédelmi hatóság: Kalocsa Város Jegyzője
- (l) A jogszabályban kijelölt természetvédelmi kezelő megnevezése: Kalocsa Város Önkormányzata.

1.2. A tervezési terület rendeltetése

Védje, és hosszú távon őrizze meg:

- A Kalocsai Érsekkert növényállományát;
- a védett természeti területen előforduló védett és fokozottan védett állatfajok [például a nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*), az orrszarvúbogár (*Oryctes nasicornis*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a barna varangy (*Bufo bufo*), a zöld levelibéka (*Hyla arborea*), a mocsári béka (*Rana arvalis*), a zöld gyík (*Lacerta viridis*), a barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), a csilp-csalp füzike (*Phylloscopus collybita*), a kék cinege (*Parus caeruleus*), a sárgarigó (*Oriolus oriolus*), a tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), a zöld küllő (*Picus viridis*), a denevérfajok (*Myotis sp.*), a közönséges mókus (*Sciurus vulgaris*), stb.] állományait és életfeltételeit.

Biztosítsa:

- a tudományos kutatás zavartalanságát, adjon helyet a tudományos kutatások számára;
- a természeti értékek oktatási-ismeretterjesztési célokat szolgáló bemutatását.

1.3. A tervezési terület jogi helyzete

A tervezési terület jogi oltalom alatt nem áll.

1.4. A tervezési terület elhelyezkedése, határai

A terület középpontjának EOY koordinátái: X: 644.177,259; Y: 132.231,501.

A tervezési terület Magyarország természeti tájainak rendszertani felosztásában a „Dunamenti-síkság” középtáj térségén belül a „Kalocsai-Sárköz” kistáj területén helyezkedik el. Topográfiailag Bács-Kiskun megyében, Kalocsa Város belterületén található. Határai: északról és nyugatról a Vajdas-fok csatorna, délről a belső érsekkert, illetve a Városi Kommunális Üzem, keletről lakóházak határolják.

1.5. Ingatlan-nyilvántartási adatok

A terület nagyobb része a Kalocsai Érsekség tulajdonában van, három ingatlan van önkormányzati tulajdonban, azonban részarányát tekintve ez csak xx %.

A legnagyobb területű ingatlan, az 1026 hrsz. Az érsekség tulajdonában van, de gyakorlatilag a Városi Kommunális Üzem kezeli.

Település neve	Helyrajzi szám	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Tulajdonosi szektor
Kalocsa	1024	0,9983	Kivett üzem	önkormányzat
Kalocsa	1025	0,0777	Kivett töltés	önkormányzat
Kalocsa	1026	8.8237	Kivett közpark	egyház
Kalocsa	1065	0,9319	Kivett töltés	önkormányzat
Kalocsa	1066	b 0,7728	Erdő és árok	egyház

A tervezési területen a vadászati jogok gyakorlására a kalocsai székhelyű 03-6045 kódszámú Dunaszentbenedeki Földtulajdonosok Vadászati Közössége az FVM. Bács-Kiskun megyei Földművelésügyi Hivatal Vadászati és Halászati Felügyelőség engedélye alapján jogosult.

A védett természeti terület ingatlanjait a következő szolgalmi jogok terhelik:

Belterület	Helyrajzi szám	Szolgalmi jog jellege	Jogosult neve
Kalocsa	1024	Vezetékjog	Démász Hálózati Elosztó Kft. Törzsszám: 13792679
Kalocsa	1026	Vezetékjog	Démász Hálózati Elosztó Kft. Törzsszám: 13792679
Kalocsa	1066	Vezetékjog	Démász Hálózati Elosztó Kft. Törzsszám: 13792679

1.6. A tervezési területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

Kalocsa Város település rendezési terve és helyi építési szabályzata tartalmaz övezeti előírásokat. A védett területen Közpark (Zkp) és Vízgazdálkodási (egyéb) övezet található. Kalocsa Város Környezetvédelmi Programja 2007-2013 a belterületi zöldfelület-gazdálkodás taglalása során érinti az érsekkertet. Külön érdekesség, hogy a Program szerint „*A kastély parkját sajátos növény-és állatvilága miatt védetté nyilvánították.*” Az nem derül ki, hogy a Program milyen jellegű védelemre utal.

Kizárólag a tervezési területre vonatkozó környezetvédelmi, természetvédelmi konkrét előírások korábban nem voltak.

1.7. Természetvédelmi és egyéb infrastruktúra

A védett természeti területen természetvédelmi érdekeket kiszolgáló épület nincs.

A területen található épületek, mesterséges létesítmények: A szabadtéri színpadhoz kapcsolódó létesítmények (nézőtér, öltöző, vizes blokk), Kalocsa Város ivóvízellátásában szerepet játszó víztorony, a park részét képező szökőkút, játszótér, szobor)

A terület megközelítése egy irányból, burkolt úton lehetséges. A védett természeti területet gyalogosan, illetve kerékpáron lehet bejárni.

Autóparkolóként használható a terület bejáratánál használható parkolóhely.

2. LEÍRÁS

2.1. Környezeti jellemzők

2.1.1. Éghajlat

A térség Magyarország meleg-száraz éghajlati körzetébe tartozik, éghajlatának legfőbb vonása országos viszonylatban is - a kontinentális jellegből következően - a nagy fokú változékonyság és a szélsőségekre való hajlam.

Az évi átlaghőmérséklet 10-11°C között van. Az évi közepes hőingás sokévi értéke 21-22 °C. Az abszolút hőingás 70 °C körüli, ami igen magas országos viszonylatban.

Kevés (sokévi átlag 500-530 mm, a vegetációs időszakban 300-310 mm) és szeszélyes eloszlású csapadék határozza meg a mezőgazdaság termesztési feltételeit. A potenciális párolgás és az átlagos havi csapadékmennyiségek éven belüli alakulásából következik, hogy a talaj vízkészlete jellemzően a téli félévben tud leginkább pótlódni.

Jellemzően magas az évi napfénytartam (2000 óra felett). A csekély csapadékkal, a magas besugárzási értékkel magyarázható, hogy nagy a térség aszályra való hajlama, amit az ide érkező légtömegek alacsony relatív légnedvessége még fokoz. A leggyakoribb szélirány az északnyugati, de jelentős a déli irány is.

A térség klímájában is tapasztalhatók olyan változások, melyeket egyértelműen klímamódosulásnak kell tekintenünk. Kecskeméti adatok alapján nyilvánvaló az évi összcsapadék és a téli félév csapadékmennyiségének csökkenése, az évi középhőmérséklet és a nyári félév hőmérsékleti átlagának enyhe emelkedése, ami az aszályosság fokozódását jelentette az 1970-es évek eleje és a 90-es évek vége közötti időszakban. Erre az időszakra számítva az évi átlag csapadék az 500 mm-t sem érte el. Az utóbbi években ismét előfordulnak nagyobb éves csapadékmennyiségek (pl. 2004-ben és 2005-ben), de átlag alatti csapadékok is gyakran jelentkeznek (pl. 2000-ben, 2003-ban és 2006-ban).

2.1.2. Hidrológia és vízrajz

A város mélyfekvésű területen, a Duna egykori árterén helyezkedik el. A település csatornákkal szabdalt, melyek közül a legjelentősebb a belterületen is végigkanyargó Vajaskút-csatorna. A talajvíz átlagos mélysége 2-4 m közötti, mennyisége jelentős, túlnyomóan nátrium-hidrogénkarbonátos, de jellemző a kalcium-magnézium túlsúlya is. Az árvízveszély elleni védekezés eredményeképpen a dunai áradások nem veszélyeztetik a területet, ám belvíz-védekezési problémák rendszeresen jelentkeznek.

Jelenlegi vízhelyzet

A védett területet északi és nyugati oldalról a Vajaskút-csatorna határolja. A víztorony túlfolyójának befogadója a védett terület nyugati oldalán egy zsilipen keresztül a Vajaskút-csatorna

A védett természeti terület nem működik belvíztározóként, tárolóként sem nyilvántartott.

A védett természeti területen vízgazdálkodással kapcsolatos létesítmény a víztorony, illetve a zsilip és egyéb kutak.

2.1.3. Földtan, felszínalaktan

A tervezési terület tágabb környezetében, a Kalocsai-Sárközben a pannóniai agyagos üledékekre a pleisztocén elejétől részben ős-dunai, részben dunántúli eredetű homokos-kavicsos üledéksor települt. Ez a terület a Kalocsa-Mohácsi-süllyedék újholocén kori erősebb süllyedése után vált véglegesen Duna-völgygé, illetve ártérre. Itt a felszín legnagyobb részét jelenleg holocén üledékek fedik, döntően tömöttebb, iszapos-agyagos képződmények. Jelentős tőzeg-, illetve lápföldmennyiség található ezeken a területeken.

A védett terület felszínalakítása szegényesnek tekinthető. A sík terepfelszín csak a mintegy 8-9 méter magas vízműdomb és a Vajas-fok mentén húzódó 1-2 méter magas körtöltés teszi változatosabbá. Ezek természetesen antropogén eredetű morfológiai elemek.

2.1.4. Vízföldtan

Részletesebb vízföldtani leírásokat a terv nem tartalmaz, hidrológiai jellemzőket a 2.1.2. pontban taglaljuk.

2.1.5. Talajtan

A térség anyaközetét ős-dunai homokos-kavicsos üledék alkotja, melyre finom homok és löszös iszap települt. A várostól délre réti öntés és réti csernozjom talajok, a vasúttól északra pedig szoloncsákos és szoloncsák-szolonyeces talajok alakultak ki melyek a magas sótartalom miatt rossz minőségűek. A település külterületének jelentős részén mezőgazdasági termelés folyik.

2.2. Biológiai és ökológiai jellemzők

A tervezési terület a Duna-Tisza közén, az 1.4. fejezetben leírt természetes földrajzi határok között helyezkedik el, amely növényföldrajzilag a pannóniai flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flóravidékébe (*Eupannonicum*) és ezen belül a Mezőföld és Solti-síkság flórajárásba (*Prematricum*) tartozik. Állatföldrajzi szempontból a terület az Euro-turáni faunavidék Pannonicum (Alföld) faunakörzet Eupannonicum (Nagy-Alföld) faunajárásába tartozik. Tengerszint feletti magassága átlagosan 92 méter.

2.2.1. Növénytakarások

Mivel a területen nem az eredeti növényzet fordul elő, ezért a kezelési terv nem tér ki a növénytakarások ismertetésére, hiszen az elsősorban az érsekkert kialakítása során telepítéssel, később spontán betelepüléssel alakult ki. A szökőkút környékén és a vízműdombon, illetve a belső és külső érsekkert között lévő fal mellett degradált gyepek találhatóak jelentősebb növényfajok nélkül. A szökőkút melletti gyepterület fő alkotója a fenyérfű (*Bothriochloa ischaemum*), amely a zavartságra utal.

Előfordulnak továbbá kisebb-nagyobb facsoportok, összefüggő fás területek, fasorok, egyedül álló idős fák.

2.2.2. A védett természeti területet övező vegetáció jellemzése

A tervezési területet É-ről és Ny-ról a Vajas-csatorna határolja, ezért ott elsősorban a csatornát kísérő nádas-sásos állomány a jellemző. A DNy-i oldalon az érsekkert (egy téglakerítés közbeiktatásával) folytatódik az érseki palota irányában.

A további irányokból a terület melletti beépítettség jellemző, így ott növényzetet nem érdemes jellemezni.

2.2.3. Flóra

2.2.3.1. Fokozottan védett növényfajok

A területen fokozottan védett növényfaj jelenléte nem ismert.

2.2.3.2. Védett növényfajok

A területen védett növényfaj jelenléte nem ismert.

2.2.3.3. A védett természeti területen megfigyelt, további érdekes fajok

Convallaria majalis (L.) – Gyöngyvirág

Szórványos, összességében sok százas állomány.

Veszélyeztetettség: nem veszélyeztetett

Polygonatum odoratum (Mill.) – Soktérdű salamonpecsét

Szórványos.

Veszélyeztetettség: nem veszélyeztetett

Vinca minor (L.) – Kis télizöld (meténg)

Szórványos.

Veszélyeztetettség: nem veszélyeztetett

2.2.3.4. A Kalocsai Érsekkert TT edényes flórájának jegyzéke

Alábbiakban közreadjuk a terület edényes flórájának jegyzékét alfabetikus sorrendben. Mivel az arborétum növénytani értékei a fásszárú növények, ezért csak ezeket tüntetjük fel.

Aesculus hippocastanum (L.) – Közönséges vadgesztenye

Acer campestre (L.) – Mezei juhar

Acer platanoides (L.) – Korai juhar

Ailanthus altissima (Desf.) – Bálványfa

Betula pendula (ROTH) – Közönséges nyír

Carpinus betulus (L.) – Gyertyán

Catalpa bignonioides (Scop.) – Szivarfa

Celtis occidentalis (L.) – Nyugati ostorfa

Eleagnus angustifolia (L.) – Keskenylevelű ezüstfa

Fraxinus excelsior (L.) – Magas kőris

Gleditsia triacanthos (L.) – Lepényfa

Gymnocladus dioica (L.) – Vasfa

Hedera helix (L.) – Borostyán

Juglans nigra (L.) – Fekete dió

Ligustrum vulgare (L.) – Közönséges fagyal

Maclura pomifera (Raf.) – Narancseperfa

Picea abies (L.) – Lucfenyő

Pinus nigra (Arnold) – Fekete fenyő

Platanus x hybrida (BROT.) – Juharlevelű platán

Populus alba (L.) – Fehér nyár

Prunus avium (L.) – Vadcserezsnye

Quercus robur (L.) – Kocsányos tölgy

Robinia pseudo-acacia (L.) – Fehér akác
Salix alba (L.) – Fehér fűz
Sophora japonica (L.) – Kínai pagodafa (japánakác)
Taxodium distichum (L.) – Mocsárciprus
Taxus baccata (L.) – Tiszafa
Tilia cordata (Miller) – Kislevelű hárs
Ulmus laevis (Pallas) – Vénicszil
Ulmus minor (Mill) – Mezei szil

2.2.3.5. A területen megfigyelt özönnövények elterjedésének jellemzése

Parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*) – A bolygatottabb részeken előfordul, állományai nem jelentősek. Folyamatos tisztántartással kezelhető az állománya.

Nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) – Megfelelően kordában tartva viszonylag kevesebb gondot okoz. Termése a télen eleséget kereső madaraknak fontos tápláléka, ezért nem szükséges a teljes kiirtása, azonban meg kell akadályozni az elburjánzást.

Keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) – Agresszíven terjed, ezért mindenképpen indokolt a féken tartása. Mutatóban 1-2 egyed meghagyása lehetséges, de az elszaporodást meg kell gátolni.

Bálványfa (*Ailanthus altissima*) – Agresszív terjedése miatt szükséges a mielőbbi, teljes kiirtása.

Akác (*Robinia pseudo-acacia*) – Az idősebb, odvasodó egyedek megtartása indokolt, azonban a sarjadzás révén elterjedhet, ezért a fiatal sarjak kiirtása szükséges.

2.2.4. Állatvilág

*-gal jelölt taxonok Natura 2000 jelölő fajok.
(V: védett, FV: fokozottan védett)

Gerinctelenek

Puhatestűek

Éti csiga (*Helix pomatia* V) – Gyakori.

Rovarok

Imádkozó sáska (*Mantis religiosa* V) – Szórványos.

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo* V) – Ritka.

Orrszarvúbogár (*Oryctes nasicornis* V) – Ritka.

Szarvasbogár (*Lucanus cervus* V) – Idős, kidölt tölgyek környékén, ritka.

Atalanta lepke (*Vanessa atalanta* V) – Nem ritka.

Fecskefarkú lepke (*Papilio machaon* V) – Nem ritka.

Kardoslepke (*Iphiclides podalirius* V) – Ritka.

Nappali pávaszem (*Inachis io* V) – Szórványos.

Gerincesek

Barna varangy (*Bufo bufo* V) – Ritka.

Zöld levelibéka (*Hyla arborea* V) – Gyakori

Mocsári béka (*Rana arvalis* V) – Főleg a vízpart környékén, de beljebb is előfordul.

Fürge gyík (*Lacerta agilis* V) – Előfordul.
Zöld gyík (*Lacerta viridis* V) – Gyakori.
Mocsári teknős (*Emys orbicularis* V)* – A csatornából tévedhet alkalmanként a területre.
Vízisikló (*Natrix natrix* V) – A csatornában jelen van, alkalmanként bemerészkedik az erdőbe.

Balkáni gerle (*Streptopelia decaocto*) – Fészkelő.
Barátcinege (*Parus palustris* V) – Ritka, alkalmi vendég.
Barátposzáta (*Sylvia atricapilla* V) – Ritka fészkelő.
Barázda billegető (*Motacilla alba* V) – Ritka átvonuló.
Búbos pacsirta (*Galerida cristata* V) – Nem fészkelő, alkalmi vendég.
Citromsármány (*Emberiza citrinella* V) – Ritka vendég.
Csilp-csalp füzike (*Phylloscopus collybita* V) – Fészkel.
Csonttollú (*Bombycilla garrulus* V) – Ritka, téli vendég.
Csóka (*Corvus monedula* V) – Gyakori vendég.
Dolmányos varjú (*Corvus corone cornix*) – Olykor előfordul.
Egerészölyv (*Buteo buteo* V) – Alkalmi ragadozó.
Erdei fülesbagoly (*Asio otus* V) – Alkalmi vendég.
Erdei pinty (*Fringilla coelebs* V) – Fészkel.
Énekes rigó (*Turdus philomelos* V) – Fészkel.
Fekete rigó (*Turdus merula* V) – Nem ritka költőfaj.
Fitisz füzike (*Phylloscopus trochilus* V) – Átvonuló vendég.
Fülemüle (*Luscinia megarhynchos* V) – Ritka költőfaj.
Házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros* V) – Fészkelő.
Házi veréb (*Passer domesticus*)* – Gyakori.
Héja (*Accipiter gentilis* V) – Alkalmi ragadozó.
Jégmadár (*Alcedo atthis* V) – A csatorna felől érkező alkalmi vendég.
Karvaly (*Accipiter nisus* V) – Alkalmi ragadozó.
Kis fakopáncs (*Dendrocopos minor* V) – Alkalmi vendég.
Közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) – Alkalmi vendég.
Kék cinege (*Parus caeruleus* V) – Ritka fészkelő.
Kuvik (*Athene noctua* **FV**) – A terület egyik legértékesebb alkalmi vendége.
Léprigó (*Turdus viscivorus* V) – Átvonuló faj.
Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes* V) – Gyakori vendég.
Mezei poszáta (*Sylvia communis* V) – Átvonuló.
Mezei veréb (*Passer montanus* V) – Gyakori fészkelő.
Nagy fakopáncs (*Dendrocopos maior* V) – Gyakori fészkelő.
Nagy őrgébics (*Lanius excubitor* V) – Alkalmi vendég.
Örvös galamb (*Columba palumbus*) – Gyakori fészkelő.
Sárgarigó (*Oriolus oriolus* V) – Fészkelő.
Seregély (*Sturnus vulgaris*)* – Gyakori fészkelő.
Sisegő füzike (*Phylloscopus sibilatrix* V) – Alkalmi vendég.
Szajkó (*Garrulus glandarius*) – Gyakori vendég.
Szarka (*Pica pica*) – Szórványos vendég.
Szécinege (*Parus major* V) – Nem ritka fészkelő.
Szürke légykapó (*Muscicapa striata* V) – Gyakori vendég.
Fenyőpinty (*Fringilla montifringilla* V) – Átvonuló.
Tövisszúró gébics (*Lanius collurio* V) – Szórványos fészkelő.

Tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) – A csatornából néha betévedő faj.

Vetési varjú (*Corvus frugilegus* V) – Alkalmi vendég.

Vörösbegy (*Erithacus rubecula* V) – Nem ritka fészkelő.

Zöld küllő (*Picus viridis* V) – Ritka fészkelő faj.

Denevérek (*Myotis* sp. V) – Az odvas fákhöz kötődve a területen előfordulnak, azonban nem ismert, hogy pontosan mely fajok.

Keleti sün (*Erinaceus concolor* V) – Gyakori.

Közönséges mókus (*Sciurus vulgaris* V) – Viszonylag gyakori.

Közönséges vakond (*Talpa europeae* V) – Gyakori.

2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők

Tájtörténeti vonatkozások (NÉMETH ZITA, 2001. nyomán)

Mivel a terület a középkortól nagy jeletőséggel bírt az egyház léte és az érseki székhely miatt, ezért meglehetősen jól kutatott terület, sok információ áll rendelkezésre a tájhasználat változás követésére. Az ezer év alatt bekövetkezett változásokat a különböző korokban készített katonai térképek, (I. Katonai Felmérés, 1783 körül, III. Katonai Felmérés, 1883), leírások és recens megfigyelések alapján foglalhatjuk össze.

A múlt

Magyarország második érseksége 1009 körül, tehát pont ezer éve Kalocsán létesült. Hogy miért éppen itt, arról máig is megoszlik a történészek véleménye. A XI. század végén megint csak tisztázatlan okokból Kalocsa gyakorlatilag elvesztette érseki székhelyét, amely a XII. század végén került vissza. A város az érseki székhely ellenére is mindvégig szegény maradt, a történelem viharai (tatárjárás, török hódoltság, 15 éves háború) sem tettek jót a település fejlődésének, 1602-ben a székesegyház is elpusztult.

Az érsekség helyzetének stabilizálódása után, az 1770-es évektől a századfordulóig folytak a legnagyobb szabású építkezések. Ekkor épült a ma is álló érseki palota és születtek meg az első tervek az épület közeli kertrészek rendezésére is. Az I. katonai felmérésen a tervezési terület még mocsaras-nádas terület volt.

A kert ügye Kollonich László érseksége (1787-1817) alatt kezdett rendeződni, ekkor adhatta az érsek a kert hátsó részét a tóval együtt a városiak használatába.

Valószínűleg még a Kollonich érseksége alatti munkálatokat tükrözi a II. Katonai felmérésen látható meglehetősen precíz kertábrázolás. Azért is feltételezhetjük, hogy valós képet mutathat, mert több részletében is a ma is látható formákat jeleníti meg. A kert útrendszere szinte teljesen a mai állapotot mutatja. A térkép külön érdekessége, hogy jól kivehető rajta a tó, amelyet a Vajas táplált és még egy szigetet is kialakítottak rajta.

Az érsekkert történetének fejlődése szempontjából azonban mégis Haynald Lajos érsek, botanikus munkássága a legmeghatározóbb.

Az érseksége alatti időből mindössze a III. Katonai felmérés idején készült térkép (1881) és az ugyanabban az évben készült Szentkereszti Géza féle várostérkép áll rendelkezésre, ezek alapján azonban messzemenő következtetések nem vonhatóak le. A katonai felmérés területre vonatkozó ábrázolása nem valószínű, hogy valós állapotot mutat, inkább csak sematikus ábrázolásról lehet szó, hiszen meglehetősen nagyvonalú és csupán húsz évvel a II. Katonai felmérés után elképzelhető, hogy ennek a viszonylag pontos rajznak a

másolata. A Szentkereszti térkép valamivel több információt ad, de inkább csak az egyes kertrészek funkciójára vonatkozóan, az útrendszert azonban szinte egyáltalán nem ábrázolja.

És a jelen

Az utóbbi száz esztendőben jelentős átalakítások nem voltak, a kert azonban mégis hanyatlásnak indult. 1930 körül a két kertrész elválasztására kerítést építettek és Zichy Gyula érsek a hátsó kertet a város lakosságának rendelkezésére bocsátotta. A két rész közötti kapcsolat a II. világháború után szűnt meg teljesen.

Az elmúlt ötven évben főként a város használatában álló területen különböző objektumok, építmények (szabadtéri színpad, lelátó, szökőkút, víztorony, stb.) kerültek elhelyezésre, leginkább érseki egyeztetés nélkül, holott a terület még ma is az érsekség tulajdona. A közelmúltban is voltak, főleg kisebb felújítások, azonban szükséges több tematikus, vagy egy nagyobb, átfogó rekonstrukció végrehajtása.

2.3.1. Mezőgazdaság

A mezőgazdálkodás múltja

Amióta a terület hasznosításáról információval rendelkezünk, mezőgazdasági hasznosítás nemigen folyt. A kert részeként kisebb nagyobb gyümölcsösök, esetleg konyhakert létéről tudunk.

A mezőgazdálkodás jelenleg

A területen jelenleg nem folyik mezőgazdasági termelés, a gyepterületeket viszont célszerű kaszálással kezelni.

2.3.2. Erdőgazdálkodás

Hivatalosan nincs a területen erdőgazdálkodás, a meglévő faállományra nincs erdőtervezés, eseti erdőgazdálkodási feladatokat (veszélyes fák kivágása, stb.) a Városi Kommunális Intézmény végez.

2.3.3. Vadgazdálkodás

A területen vadgazdálkodás nem folyik.

2.3.4. Halászat, horgászat

A védett természeti területen halászatra és horgászatra alkalmas felszíni vizek jelenleg nincsenek, a terület melletti Vajas-csatorna azonban horgászvíz. Általában a csatorna túlsó partjáról folyik a horgászat, de célszerű teljesen kizárni a horgászok által védett területről megközelíteni a csatornát.

2.3.5. Üdülés és idegenfoglalom

Elsősorban a helyiek között népszerű az érsekkert, a város apraja-nagyja előszeretettel látogatja. Az idegenforgalom nem annyira jellemző, inkább a belső kertre korlátozódik.

2.3.6. Települési viszonyok

A tervezési terület gyakorlatilag a város központjában található.

2.3.7. Ipar, bányászat

Ipari vagy bányászati tevékenység nem folyik a területen, és korábban sem volt jellemző.

2.3.8. Oktatás, bemutatás

Jelenleg szervezett oktatási, bemutatási tevékenység nem folyik a területen.

2.3.9. Kutatás

A területen természetvédelmi, illetve ökológiai (botanikai és zoológiai) kutatásokról kevés információ van. Haynald Lajos érsek-botanikus bizonyára sokat kutatta a környéket botanikai szempontból, azonban a mai viszonyokra ez nem sok jelentőséggel bír.

A történelmi kutatásokon túl elsősorban kertépítészeti-kerttervezési jellegű munkálatok zajlottak a területen. Kovács Sándor a terület madárvilágát tanulmányozta.

2.3.10. Egyéb használat

A tervezési területet érintő légvezetékek: A területen csak kifeszültségű légvezeték megy keresztül.

2.3.11. Kultúrtörténeti értékek

Építészeti értékek inkább a védett területen kívül, a Belső érsekkert területén találhatóak, melyek azonban országos jelentőségűek. A tervezési területen kultúrtörténeti értéknek tekinthető a „Fésülködő nő” című szobor. 1972-ben az Országos Műemléki Felügyelőség vizsgálata alapján a város belvárosának egy részét az érsekkert egész területével együtt műemlékvédelmi területté nyilvánították.

2.4. Táji értékek

A terület legfőbb táji értékei a legidősebb (200 év körüli) kocsányos tölgyek, illetve egyéb idősebb, vagy különösebb fafaj/fafajta, valamint az impozáns vadgesztenyesor.

3. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA

3.1. A tervezési terület természetvédelmi jelentőségének kiértékelése

3.1.1. Méret

A tervezési terület mérete elegendően nagy a megőrizni kívánt természeti értékek megőrzéséhez, a jellemző életközösségek fenntartásához.

3.1.2. Sokféleség

A tervezési terület sokfélesége az arborétum jellegnek elegendőnek minősíthető. A természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok száma a kis területhez képest magas.

3.1.3. Természetesség

A tervezési terület, mint élőhely az ültetett kert volta miatt nem természetes. A változatos élőhelyeknek köszönhető a viszonylag magas állatfaj-szám.

3.1.4. Ritkaság

Regionális, országos, vagy nemzetközi szinten a természeti értékek nem ritkák, azonban helyi szinten jelentősnek tekinthetők.

3.1.5. Sérülékenység

A tervezési terület fenntartását évszázadok óta az ember végzi, így megfelelő kezelés mellett nem sérülékeny.

3.1.6. Jellemzőség

A terület fajai jól reprezentálják egy arborétum jellemző fajait.

3.1.7. A tervezési terület nagyobb ökológiai egységben elfoglalt helyzete

A Vajas-csatorna, mint ökológiai folyosó kiszélesedő része.

3.1.8. A tervezési terület története

Lásd a 2.3. pontot, ez összefoglalja a terület történetének leglényegesebb elemeit.

3.1.9. Potenciális természetvédelmi érték

Megfelelő természetvédelmi kezelés hatására a védett természeti terület a következő potenciális értékkel rendelkezik:

(a) A tervezési terület természeti értékei jelen állapotukban nagymértékben megmaradtak, elsősorban ezek megőrzésére kell törekedni. A megfelelő természetvédelmi

kezelés képes lenne a természeti értékek növelésére az előforduló tájidegen fás- és lágyszárúak számának csökkentésével, állományaik fokozatos felszámolásával.

(b) A tervezési terület táji értékei jelen állapotában többnyire megmaradtak, elsősorban ezek megőrzésére kell törekedni.

(c) A terület a jelenleginél nagyobb látogatólétszám fogadására alkalmas.

(e) Kifejezetten a tervezési terület kutatását szolgáló infrastruktúra nem létezik. A terület mérete célzott kutatási infrastruktúra kialakítását nem is indokolja.

(f) A területnek a jövedelemtermelő képessége csekély, a kezelőnek nem is célja a területről jövedelmet szerezni.

(g) A kulturális és történelmi hagyományok megőrzésében az érsekség miatt kiemelt szerepe van

(h) A természeti értékek részletes feltárása még nem történt meg. A minden területre kiterjedő kutatásokat később konkrétan meg kell határozni.

(i) A tervezési terület egészségügyi célra történő hasznosításra nem alkalmas.

3.1.10. Különleges jelentőség

A tervezési területnek különleges fajai, illetve élőhelyei nincsenek.

3.2. A tervezési terület legfontosabb természeti értékeinek meghatározása

A tervezési terület legfontosabb természeti értékei (amelyek a védett terület alapját képezik) az arborétum jelleg miatt az idős, tetszetős faegyedek, facsoportok, fasorok. Védett növények előfordulási helyeként a terület nem ismert, azonban nem lehet kizárni ezen fajok jelentlétét. Mivel a terület zárt, erdős jellegű, ezért számos védett állat felkeresi nem csak időszakosan, hanem akár költési célból is.

Földtani, víztani értékek a területen nem fordulnak elő.

A legfontosabb természeti értékek általánosságban történő meghatározását tartalmazó táblázat:

Természeti érték	Jelentőség
Földtani	-
Víztani	-
Társulástani	helyi
Élő szervezetek	helyi
Táji értékek	helyi
Kultúrtörténelmi értékek	országos

Növényfajok

Védett növényfaj előfordulása a területen nem ismert, a legnagyobb növénytanai értéket az idős faegyedek, a kétoldali vadgesztenyesor és a különleges faegyedek képezik.

Állatfajok

Srsz	Fajnév	Nemzetközi jelentőség	Hazai	Helyi	A tervezési
------	--------	-----------------------	-------	-------	-------------

		B&HD	BONN	BE	CITES	védettség	jelentőség	terület állományána k országos jelentősége
1.	<i>Helix pomatia</i>	V.	-	III.	-	védett	alacsony	alacsony
2.	<i>Mantis religiosa</i>	-	-	-	-	védett	alacsony	alacsony
3.	<i>Cerambyx cerdo</i>	II., IV.	-	II.	-	védett	közepes	alacsony
4.	<i>Lucanus cervus</i>	II.	-	III.	-	védett	közepes	alacsony
5.	<i>Oryctes nasicornis</i>	-	-	-	-	védett	közepes	alacsony
6.	<i>Vanessa atalanta</i>	-	-	-	-	védett	alacsony	közepes
7.	<i>Papilio machaon</i>	-	-	-	-	védett	alacsony	alacsony
8.	<i>Inachis io</i>	-	-	-	-	védett	alacsony	alacsony
9.	<i>Bufo bufo</i>	-	-	III.	-	védett	alacsony	alacsony
10.	<i>Hyla arborea</i>	IV.	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
11.	<i>Rana arvalis</i>	IV.	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
12.	<i>Lacerta agilis</i>	IV.	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
13.	<i>Lacerta viridis</i>	IV.	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
14.	<i>Emys orbicularis</i>	II., IV.	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
15.	<i>Natrix natrix</i>	-	-	III.	-	védett	alacsony	alacsony
16.	<i>Streptopelia decaocto</i>	-	-	-	-	-	alacsony	alacsony
17.	<i>Parus palustris</i>	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
18.	<i>Sylvia atricapilla</i>	-	II.	II.	-	védett	alacsony	alacsony
19.	<i>Motacilla alba</i>	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
20.	<i>Galerida cristata</i>	-	-	III.	-	védett	alacsony	alacsony
21.	<i>Emberiza citrinella</i>	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
22.	<i>Phylloscopus collybita</i>	-	II.	II.	-	védett	alacsony	alacsony
23.	<i>Bombycilla garrulus</i>	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
24.	<i>Corvus monedula</i>	II./2.	-	-	-	védett	alacsony	alacsony
25.	<i>Corvus corone cornix</i>	-	-	-	-	-	alacsony	alacsony
26.	<i>Buteo buteo</i>	-	II.	II.	II.	védett	közepes	alacsony
27.	<i>Asio otus</i>	-	-	II.	II.	védett	magas	alacsony
28.	<i>Fringilla coelebs</i>	-	-	III.	-	védett	alacsony	alacsony
29.	<i>Turdus philomelos</i>	II./2.	II.	III.	-	védett	alacsony	alacsony
30.	<i>Turdus merula</i>	II./2.	II.	III.	-	védett	alacsony	alacsony
31.	<i>Phylloscopus trochilus</i>	-	II.	II.	-	védett	alacsony	alacsony
32.	<i>Luscinia megarhynchos</i>	-	II.	II.	-	védett	alacsony	alacsony
33.	<i>Phoenicurus ochruros</i>	-	II.	II.	-	védett	közepes	alacsony
34.	<i>Passer domesticus</i>	-	-	-	-	-	alacsony	alacsony
35.	<i>Accipiter gentilis</i>	-	II.	II.	II.	védett	közepes	alacsony
36.	<i>Alcedo atthis</i>	I.	-	II.	-	védett	közepes	alacsony
37.	<i>Accipiter nisus</i>	-	II.	II.	II.	védett	közepes	alacsony
38.	<i>Dendrocopos minor</i>	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
39.	<i>Dendrocopos medius</i>	I.	-	II.	-	védett	közepes	alacsony

40.	Parus caeruleus	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
41.	Athene noctua	-	-	-	-	fok. védett	magas	alacsony
42.	Turdus viscivorus	II./2.	II.	III.	-	védett	alacsony	alacsony
43.	Coccothraustes coccothraustes	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
44.	Sylvia communis	-	II.	II.	-	védett	alacsony	alacsony
45.	Passer montanus	-	-	III.	-	védett	alacsony	alacsony
46.	Dendrocopos major	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
47.	Lanius excubitor	-	-	II.	-	védett	közepes	alacsony
48.	Columba palumbus	-	-	-	-	-	alacsony	alacsony
49.	Oriolus oriolus	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
50.	Sturnus vulgaris	-	-	-	-	-	alacsony	alacsony
51.	Phylloscopus sibilatrix	-	II.	II.	-	védett	alacsony	alacsony
52.	Garrulus glandarius	-	-	-	-	-	alacsony	alacsony
53.	Pica pica	-	-	-	-	-	alacsony	alacsony
54.	Parus major	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
55.	Muscicapa striata	-	II.	II.	-	védett	közepes	alacsony
56.	Fringilla montifringilla	-	-	III.	-	védett	alacsony	alacsony
57.	Lanius collurio	I.	-	II.	-	védett	közepes	alacsony
58.	Anas platyrhynchos	-	-	II.	-	-	alacsony	alacsony
59.	Corvus frugilegus	II./2.	-	-	-	védett	alacsony	alacsony
60.	Erithacus rubecula	-	II.	II.	-	védett	alacsony	alacsony
61.	Picus viridis	-	-	II.	-	védett	alacsony	alacsony
62.	Myotis sp.	IV.	II.	II.	-	védett	közepes	alacsony
63.	Erinaceus concolor	-	-	-	-	védett	alacsony	alacsony
64.	Sciurus vulgaris	-	-	III.	-	védett	alacsony	alacsony
65.	Talpa europeae	-	-	-	-	védett	alacsony	alacsony

3.3. Ideális kezelési célkitűzések

3.3.1. Elsődleges célkitűzések

A legfontosabb célkitűzés a tervezési terület jelenlegi természetességi állapotában való javítása, ezen túlmenően a terület természeti értékeinek további fejlesztése.

- A terület magas biológiai sokféleségének megőrzése az őshonos élővilág tekintetében.
- A táji értékek javítása, a nem tájba illő elemek fokozatos tájba illesztése.
- Az arborétum jelleg tovább fejlesztése.
- A védett természeti területen előforduló védett és fokozottan védett állatfajok megóvása, állományuk fenntartása, életfeltételeik biztosítása.

3.3.2. Másodrendű célkitűzések

- Az arbrétum természeti értékeinek minél szélesebb körű megismertetése, valamint a természeti értékek megóvása iránti társadalmi igény erősítése érdekében a terület természetvédelmi célú bemutatása.

- A terület további természetvédelmi célú kutatása természeti feltételeinek biztosítása.

3.4. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

3.4.1. A tervezési terület természetes folyamatai

Korlátozó és veszélyeztető tényezők	Érintett természeti értékek	Elhárítás módjai
Tájidegen, inváziós fajok terjedése	A természeti értékek, élőhelyek többségét fenyegeti az inváziós fajok terjedése.	- Tájidegen inváziós fajok egyedei csak akkor vágathatók ki (fiatal állományok tisztítási munkáit kivéve), ha elő- vagy utókezeléses védekezésre kerül sor az újrasarjadás megakadályozása érdekében. - Vegyszeres védekezés a lágyszárú inváziós fajokkal szemben.

3.4.2. A tervezési területen kívüli természetes folyamatok

Nem jellemző

3.4.3. A tervezési területen belül érvényesülő emberi tényezők

Korlátozó és veszélyeztető tényezők	Érintett természeti értékek	Elhárítás módjai
Természeti értékek fennmaradása ellen ható erdőgazdálkodási technológiák alkalmazása	Korhadéklakó bogarak, odúlakó madarak és denevérek, fészkek építő madarak, egyes erdőállomány, fajgazdag cserjeszint, aljnövényzet és annak védett fajai.	- A természeti értékek kíméletével megvalósuló fahasználati technológiák bevezetése. Jelentős mennyiségű száradék és holtfa visszahagyása, odvas fák lehetőség szerinti megőrzése.
Illegális személtlerakás	A teljes védett terület.	Hatósági és tájékoztató táblák kirakása és rendszeres ellenőrzés.
Vandalizmus	A teljes védett terület.	Hatósági táblák kihelyezésével és az őrzés fokozásával.

3.4.4. A tervezési területre kívülről ható emberi tényezők

Nem jellemző

3.4.5. A természetvédelmi kezelés korlátai

(a.) A természetvédelmi kezelő rendelkezik megfelelő szaktudással a terület optimális természetvédelmi kezelésének meghatározásához.

(b.) A természetvédelmi kezelő el tudja látni a tervezési terület helyi természetvédelmi felügyeletét.

(c.) Papíron rendszerint megvan a természetvédelmi hatóság megfelelő jogköre, a gyakorlatban azonban nem mindig sikerül ennek érvényesítése.

(d.) A természetvédelmi kezelő rendelkezik a megfelelő felszerelésekkel.

(e.) A tervezési területen nincs a természetvédelmi kezelőnek saját vagyongazdálkodásában álló ingatlana, ezért a természetvédelmi érdekérvényesítést elsősorban hatósági eszközökkel lehet végrehajtani.

3.4.6. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre (második kiértékelés)

A célkitűzések meghatározásakor azok megvalósíthatóságának lehetősége is mérlegeelésre került, ezért az ideális célkitűzések listájában már nem szerepelnek azon tervek, amelyek reálisan nem kivitelezhetőek.

4. GYAKORLATI CÉLKITŰZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

4.1. Gyakorlati célkitűzések

A gyakorlati célkitűzések reális megvalósíthatósága – a felállított fontossági sorrendjük ellenére – a nehézségüktől függően változó.

A természetvédelmi kezelési feladatok prioritáskategóriái: **rövidtávú** az 1-4 éven belül elvégzendő, illetve elvégezhető feladat, **középtávú** a 4-10 éven belül elvégzendő feladat, **hosszútávú** a 10 évnél hosszabb időszak alatt elvégzendő feladat.

GYAKORLATI CÉLKITŰZÉSEK		
RÖVIDTÁVÚ	KÖZÉPTÁVÚ	HOSSZÚTÁVÚ
Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető kiszáradt fák kivágása.	Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető kiszáradt fák kivágása.	Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető kiszáradt fák kivágása.
A megmaradt gyepterületek kezelésére vonatkozó beavatkozás megkezdése.	A gyepterületek megfelelő kezelése.	A gyepterületek megfelelő kezelése.
Az őshonos fajokból álló, a biológiai sokféleség fenntartását hosszútávon is biztosító, természetes állapotra jellemző közösség szerkezet kialakításának megkezdése ott, ahol szükséges ehhez az emberi beavatkozás.	Az őshonos fajokból álló, a biológiai sokféleség fenntartását hosszútávon is biztosító, természetes állapotra jellemző közösség szerkezet kialakításának folytatása	Az őshonos fajokból álló, a biológiai sokféleség fenntartását hosszútávon is biztosító, természetes állapotra jellemző közösség szerkezet kialakításának befejezése
Tájidegen, invazív fajok egyedeinek kivágásakor az újrasarjadást megelőző védekezési technológiák alkalmazása.		Egyes tájidegen, invazív fajok állományainak teljes felszámolása, mérlegelés után a szórtan álló egyedeket is beleértve.
Az adventív lágyszárú növény-állományok visszaszorításának megkezdése	Az adventív lágyszárú növény-állományok visszaszorításának folytatása	Az adventív lágyszárú növény-állományok visszaszorításának befejezése
Természetvédelmi oltalomra figyelmeztető hatósági táblák elhelyezése a védett természeti terület határán, minden behajtásra szolgáló út mentén	A hatósági táblák folyamatos ellenőrzése, rongálás, eltűnés esetén pótlása.	A hatósági táblák folyamatos ellenőrzése, rongálás, eltűnés esetén pótlása.
	A terület természetvédelmi szempontból jelentősebb növény- és állatfajairól monitorozási célú adatgyűjtés	A terület természetvédelmi szempontból jelentősebb növény- és állatfajainak rendszeres monitorozása
A leromlott állapotú építmények felszámolásának megkezdése.	A leromlott állapotú építmények felszámolásának folytatása.	A leromlott állapotú építmények felszámolásának befejezése.

4.2. Természetvédelmi stratégiák

4.2.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

Biztosítani kell azt, hogy csak az előforduló természetes életközösségek hosszútávú fenntartását lehetővé tevő területhasználat, illetve természetvédelmi kezelés folyjon a védett természeti területen.

A természetes életközösségek más típusú, zavartabb életközösséggé alakulását, illetve a tájidegen invázió növényfajok terjedését elősegítő területhasználatokat a természeti értékek fenntartásával összeegyeztethető területhasználati módokkal, illetve természetvédelmi célú kezeléssel kell felváltani.

4.2.2. Fajok védelme

A tervezési területen mesterséges szaporítást célzó fajvédelmi programra nincs szükség.

4.2.3. Látogatás

A terület szabadon látogatható, a védett természeti területen való közlekedésre vonatkozó előírásokat a 4.3.2.6. pont tartalmazza. A látogatás csak oly módon lehetséges, hogy az a természeti értékekben kárt ne okozzon.

4.2.4. Oktatás és bemutatás

Tanösvény kialakításával, folyamatos karbantartásával, fejlesztésével biztosítani kell a környezettudatos nevelés, oktatás, valamint a természetvédelmi célú bemutatás feltételeit.

4.2.5. Kutatás, vizsgálatok

A terület legfontosabb természeti értékeinek állapotát rendszeresen fel kell mérni a természetvédelmi intézkedések hatékonyságának ellenőrzésére.

A kutatást végzőnek a kutatás során gyűjtött környezeti alapadatokat, továbbá a kutatás eredményeit tartalmazó jelentés egy-egy példányát el kell juttatnia az illetékes természetvédelmi hatóság és a kezelő részére.

4.3. Kezelési feladatok

4.3.1. Adatgyűjtés

(a) *Az élő szervezetekre vonatkozó adatok:* Az alapvető természetvédelmi teendők megindítása a jelenlegi ismeretek mellett is lehetséges, de még pontosabb tervezésükhöz szükséges a zoológiai ismeretek bővítése.

Célszerű további adatokat gyűjteni esetlegesen előforduló védett növényfajokról.

(b) *Az emberi hatásokra vonatkozó adatok:* Legfontosabb a környezetet szennyező, illetve az élőhelyeket fizikailag károsító tevékenységeknek, így az illegális hulladéklerakásnak, a rongálásnak az állandó figyelemmel kísérése. Egyéb emberi hatásokra vonatkozó adatok gyűjtése középtávon szükséges feladat.

4.3.2. Kezelés

4.3.2.1. Kezelési előírások

Fajok védelme, fenntartása:

A védett természeti területen nem védett növények - például galagonya hajtásvég - gyógyászati célra történő gyűjtése engedélyezhető, amennyiben a gyűjtési tevékenység nem károsítja érdemben a természetes életközösségeket.

Erdei melléktermék gyűjtése (nem védett virág, fenyőtoboz, gomba, stb.) korlátozottan végezhető.

Tilos napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés.

A szökőkútban megrekedt kételtűek és hullók természetes meneküléséről (vízszintemelés, további lépcsőfokok kiépítése), illetve szükség szerint a mesterséges úton történő kimentéséről gondoskodni kell.¹

Agresszív tájidegen növény fajok állományszabályozása:

Jól sarjadó, inváziós és idegenhonos fafajok, különösen az akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*) egyedeinek, illetve állományainak kivágása – a fiatalok kivételével – csak úgy történhet meg, ha az újarasadás ellen elő- vagy utókezeléssel aktív védekezés (törzsfuratokon keresztül történő vegyszer bejuttatás, vegyszeres metszlapkezelés) történik.

Őrzés, védelem:

A bejárat mellett el kell helyezni a kiemelt természetvédelmi oltalmat jelző hatósági tájékoztató táblát a figyelemfelhívás érdekében.

Egyedi tájértékek védelme és fenntartása:

A védett természeti területen tilos új légvezeték kialakítani.

A védett természeti területen tilos reklámtáblákat elhelyezni.

Új épület építése, régi épület felújítása csak hagyományos anyagok felhasználásával, tájképvédelmi szempontok figyelembe vételével, a tájra jellemző hagyományos módon lehetséges.

4.3.2.2. Mezőgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások

Növénytermesztés, szántóföldi gazdálkodás:

A védett területen szántóföldi növénytermesztés nem folytatható.

Rét- legelőgazdálkodás:

¹ Módosította a 17/2011. (VII.29.) ör. számú rendelet. Hatályos 2011. július 30-tól.

A védetté nyilvánító jogszabály kihirdetésének időpontjában meglévő területhez képest a gyepterületek kiterjedése nem növekedhet, kivéve ha az kifejezett természetvédelmi indokból, a természetvédelmi kezelésért felelős szerv hozzájárulásával történik.

A védetté nyilvánító jogszabály kihirdetése utáni harmadik évtől kezdve a legeltetés intenzitása nem haladhatja meg a 0,15 állategységet/hektár értéket, kivéve ha a nagyobb állatsűrűség fenntartását a természetvédelmi kezelő nyilatkozata alapján kifejezetten természetvédelmi indok teszi szükségessé.

Gyepeken gépjárművel közlekedni tilos. A korlátozás nem vonatkozik az engedélyezett kaszálásokat megvalósító mezőgazdasági gépekre.

Gyepeken tűzpászták létesítése tilos.

A gyepek mesterséges trágyázása tilos.

Növényvédőszeres felhasználása tilos a gyepeken, kivéve ha kifejezett természetvédelmi céllal, a természetvédelmi kezelésért felelős szerv hozzájárulásával történik (például a tájidegen invazív növényfajok elleni védekezés során).

Felülvetés és gypfeltörés tilos, kivéve ha kifejezett természetvédelmi céllal, a természetvédelmi kezelésért felelős szerv hozzájárulásával történik.

Kaszálás során legalább 8 cm-es fűtarlót kell visszahagyni.

Gyepterületek égetése tilos, kivéve a természetvédelmi céllal (például túlzottan felhalmozódott fűavar eltávolítása érdekében), a természetvédelmi kezelésért felelős szerv hozzájárulásával végzett eseti, nem rendszeres égetést.

Gyepterületen a kaszálást követő 30 napon túl tilos a levágott növényi anyag tárolása.

Égő gyepon, amennyiben a tűz nem fenyeget közvetlenül emberéletet, épületet, vagy a több hektáros kiterjedésű erdőterületet, tilos a tűz terjedése ellen szántással, tárcsázással, a gyepek felszaggatásával, illetve vegyszer kijuttatással védekezni.

Kert-, szőlő-, gyümölcsültetvényes gazdálkodás:

A védett természeti területen új szőlő- és gyümölcsültetvény nem létesíthető.

4.3.2.3. Erdőgazdálkodásra vonatkozó előírások

A területen erdőgazdálkodást folytatni nem lehet.

4.3.2.4. Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások

A védett természeti területen vadgazdálkodási tevékenység nem folytatható.

4.3.2.5. Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások

Vízgazdálkodás a helyi vízszolgáltató és a természetvédelmi kezelő kivételével nem folytatható.

4.3.2.6. Közlekedést érintő kezelési előírások

A védett természeti területen burkolt út nem létesíthető. A salakos gyalogutakat csak természetes anyaggal burkolatokkal, anyagokkal lehet kiváltani.

A területen a parkoló kivételével gépjárművel közlekedni tilos, kivételt képeznek a vízmű gépjárművei a víztoronyhoz vezető úton.

A védett terület egésze gyalogosan és kerékpárral, esetleg hátasállattal bejárható.

4.3.2.7. Építési tevékenységeket érintő kezelési előírások²

A védett természeti területen tilos építési telket kialakítani. Beépítésre elsődlegesen a meglévő épületek helyét kell igénybe venni. Új épület létesítése, meglévő épület felújítása csak a tájra hagyományosan jellemző módon, természetes építőanyagok felhasználásával, tájképvédelmi szempontok figyelembe vételével történhet.

4.3.2.8. Turizmust érintő kezelési előírások

A területen kialakítandó tanösvénnyel biztosítani kell a környezettudatos nevelés, oktatás, valamint a természetvédelmi bemutatás céljainak és igényeinek érvényesülését.

4.3.2.9. Ipari és bányászati tevékenységeket érintő kezelési előírások

A védett természeti területen tilos nagynyomású gáz- és olajvezetékét átvezetni.

4.3.3. Adminisztráció

Védetté nyilvánítás, a védelem feloldása

A hatályos törvényi rendelkezésnek megfelelően történik a védetté nyilvánítás, illetve a védelem feloldása. A természetvédelmi oltalom feloldására abban az esetben kerülhet sor, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. A védelem fenntartását csak a védett természeti terület egészének, vagy döntő részének pusztulása esetén nem indokolnák tovább természetvédelmi szempontok, ilyen esemény bekövetkeztének valószínűsége azonban rendkívül csekély.

Tulajdonosi viszonyok, birtokpolitika

A védett természeti terület földhivatali adatainak természetvédelmi adminisztrációját a természetvédelmi kezelő látja el.

Tervezés

A természetvédelmi kezelési terv elkészítése és rendszeres felújítása Kalocsa Város Önkormányzatának a feladata.

Ellenőrzés

Ellenőrzési feladatokat lát el a védett természeti terület természetvédelmi kezelője, a Városi Kommunális Intézményen keresztül Kalocsa Város Önkormányzata, továbbá a területileg illetékes természetvédelmi hatóság, Kalocsa Város Jegyzője.

5. Bibliográfia

² Módosította a 17/2011. (VII.29.) ör. számú rendelet. Hatályos 2011. július 30-tól.

A tervezési területről és környékéről (ez utóbbiak zárójelbe rakva) természetvédelmi szempontból jelentős információkat szolgáltató publikációk, kéziratok:

A Szelidi-tó Természetvédelmi Terület bővítési területének természetvédelmi kezelési terve – KNPI – Kecskemét – 2008.

Kalocsa Város Környezetvédelmi Programja (2007-2013.) – Kalocsa város Önkormányzata – 2007

NÉMETH Z. (2001.): A kalocsai érsekkert rekonstrukciós terve – Szakdolgozat – pp. 1-70.

A természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 3/2008. (II.5.) Korm. rendelet.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv.

Egyéb kiadványok, szakirodalmak

www.termeszetvedelem.hu

www.kalocsa.hu

II. A Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület
természetvédelmi kezelési terve a 3/2008. (II.5.)
kormányrendelet melléklete szerint

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A Kalocsai Érsekkert növényállományának megőrzése, fenntartása.
- A terület kiemelkedően magas biológiai sokféleségének megőrzése.
- a védett természeti területen előforduló védett és fokozottan védett állatfajok [például a nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*), az orrszarvúbogár (*Oryctes nasicornis*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a barna varangy (*Bufo bufo*), a zöld levelibéka (*Hyla arborea* V), a mocsári béka (*Rana arvalis*), a zöld gyík (*Lacerta viridis*), a barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), a csilpcsalp füzike (*Phylloscopus collybita*), a kék cinege (*Parus caeruleus*), a sárgarigó (*Oriolus oriolus*), a tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), a zöld küllő (*Picus viridis*), a denevérfajok (*Myotis* sp.), a közönséges mókus (*Sciurus vulgaris*), stb.] állományainak megőrzése, javítása és életfeltételeinek biztosítása.
- A terület természeti értékeinek minél szélesebb körű megismertetése, valamint a természeti értékek megóvása iránti társadalmi igény erősítése érdekében a terület természetvédelmi célú bemutatása.
- A terület további természetvédelmi célú kutatása, feltételeinek biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A növényállomány és a védett állatfajok megőrzése érdekében a populációik fennmaradásához szükséges élőhelyi feltételek biztosítása.
- A természetes életközösségek hosszútávú fennmaradását, illetve fenntartását lehetővé tevő területhasználat és természetvédelmi kezelés.
- A természetvédelmi szemlélet erősítése érdekében a terület természetvédelmi célú bemutatásra alkalmas részein a látogatás, illetve a természetvédelmi bemutatás feltételeinek megteremtése, fejlesztése.
- A terület legfontosabb természeti értékeinek állapotát folyamatosan figyelemmel kell kísérni, rendszeres adatgyűjtéssel elő kell segíteni a megfelelő természetvédelmi kezelést és a megvalósult természetvédelmi kezelési tevékenység hatékonyságának ellenőrzését.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

- Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok nem fordulnak elő a területen.

3.1.2. Fajok védelme

- A védett és fokozottan védett állatfajok állományainak megőrzését, a madarak költésének elősegítését mesterséges odúk kihelyezésével szükséges stabilizálni.
- A védett természeti területen nem védett növények - például galagonya hajtásvég - gyógyászati célra történő gyűjtése engedélyezhető, amennyiben a gyűjtési tevékenység nem károsítja érdemben a természetes életközösségeket.
- Erdei melléktermék gyűjtése (nem védett virág, fenyőtoboz, gomba, stb.) korlátozottan végezhető.

3.1.3. Látogatás

- A terület szabadon látogatható, a védett természeti területen való közlekedésre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek betartásával és olyan módon, hogy a látogatás a természeti értékekben kárt ne okozzon, azokat ne zavarja. A védett terület egésze gyalogosan és kerékpárral, esetleg háttal bejárható.

3.1.4. Oktatás és bemutatás

- Tanösvény kialakításával, folyamatos karbantartásával, fejlesztésével biztosítani kell a környezettudatos nevelés, oktatás, valamint a természetvédelmi célú bemutatás feltételeit.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

- A kutatást végzőnek a kutatás során gyűjtött környezeti alapadatokat, továbbá a kutatás eredményeit tartalmazó jelentés egy-egy példányát el kell juttatnia az illetékes természetvédelmi hatóság és természetvédelmi kezelő részére.

3.1.6. Terület- és földhasználat

- Technikai sport nem végezhető a védett természeti területen.
- A védett természeti területen burkolt út nem létesíthető, kivéve a salakos utak, ösvények kiváltása érdekében létesítendő, természetes anyagokból készült utakat, melyek szilárd burkolására csakis térkő használható.
- Jól sarjadó, inváziós és idegenhonos fafajok, különösen az akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*) egyedeinek, illetve állományainak kivágása – a fiatalok gyérítését kivéve – csak úgy történhet meg, ha az újrasarjadás ellen elő- vagy utókezeléssel aktív védekezés (törzsfuratokon keresztül történő vegyszer bejuttatás, vegyszeres metszlapkezelés) történik.
- A védett természeti területen csak őshonos vadfajok természetes élőhelyi eltartóképességet meg nem haladó állományai tarthatók fenn.
- Mesterséges vadkibocsátás és zárt téri vadtartás tilos a védett természeti területen.
- Vadászati létesítmény elhelyezése, kialakítása tilos a védett természeti területen.
- A védett természeti területen csak a tájképi értékeket nem veszélyeztető terepi jelzések alakíthatók ki (például területhatárok jelzésére), a természetes anyagok előnyben részesítésével.
- Tilos napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés.
- A védett természeti területen tilos új légvezeték kialakítani.
- A védett természeti területen tilos építési telket kialakítani. Beépítésre elsődlegesen a meglévő épületek helyét kell igénybe venni.³
- A védett természeti területen tilos nagynyomású gáz- és olajvezeték átvezetni.
- A védett természeti területen tilos reklámtáblákat elhelyezni.
- Növényvédelem, kullancs-, illetve szúnyogirtás a természetvédelmi hatóság hozzájárulásával végezhető.
- Tűzrakóhelyeket kialakítani tilos.

³ Módosította a 17/2011. (VII.29.) ör. számú rendelet. Hatályos 2011. július 30-tól.

- A védett természeti területen tilos a gépjárművel való közlekedés, kivéve a parkoló, illetve a víztorony megközelítése kizárólag a vízmű dolgozói számára.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

- Minden, a védett természeti területre bevezető, rendszeresen használt út mellett el kell helyezni a kiemelt természetvédelmi oltalmat jelző hatósági tájékoztató táblát a helyszíni figyelemfelhívás érdekében.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

- A védett területen szántó művelési ágú terület nincs.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése⁴

- A védett területen gyep (rét és legelő) művelési ágú terület nincs, azonban vannak kezelésre szoruló nem gyep művelési ágú gyepterületek.

- A védetté nyilvánító jogszabály kihirdetésének időpontjában meglévő területhez képest a legeltetett, illetve kaszált területek kiterjedése nem növekedhet, kivéve ha az kifejezett természetvédelmi indokból, a természetvédelmi kezelésért felelős szerv hozzájárulásával történik.

- A védetté nyilvánító jogszabály kihirdetése utáni harmadik évtől kezdve a legeltetés intenzitása nem haladhatja meg a 0,15 állategységet/hektár értéket, kivéve ha a nagyobb állatsűrűség fenntartását a természetvédelmi kezelő nyilatkozata alapján kifejezetten természetvédelmi indok teszi szükségessé.

- Gyepeken gépjárművel közlekedni tilos. A korlátozás nem vonatkozik az engedélyezett kaszálásokat megvalósító mezőgazdasági gépekre.

- Gyepeken tűzpászták létesítése tilos.

- A gyepek mesterséges trágyázása tilos.

- Növényvédőszeres felhasználása tilos a gyepeken, kivéve ha kifejezett természetvédelmi céllal, a természetvédelmi kezelésért felelős szerv hozzájárulásával történik (például a tájidegen invazív növényfajok elleni védekezés során).

- Felületés és gypfeltörés tilos, kivéve ha kifejezett természetvédelmi céllal, a természetvédelmi kezelésért felelős szerv hozzájárulásával történik.

- Kaszálás során legalább 8 cm-es fűtarlót kell visszahagyni.

- Gyepterületek égetése tilos, kivéve a természetvédelmi céllal (például túlzottan felhalmozódott fűavar eltávolítása érdekében), a természetvédelmi kezelésért felelős szerv hozzájárulásával végzett eseti, nem rendszeres égetést.

- Gyepterületen a kaszálást követő 30 napon túl tilos a levágott növényi anyag tárolása.

- Égő gyepen, amennyiben a tűz nem fenyeget közvetlenül emberéletet, épületet, vagy a több hektáros kiterjedésű erdőterületet, tilos a tűz terjedése ellen szántással, tárcsázással, a gyepek felszaggatásával, illetve vegyszer kijuttatással védekezni.

⁴ Módosította a 17/2011. (VII.29.) ör. számú rendelet. Hatályos 2011. július 30-tól.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

- Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek nincsenek a védett területen. Javasolt a meglévő gyümölcsfák cseréje.

3.2.4. Erdők, illetve fásított terület kezelése

- A védett területen erdőgazdálkodási tevékenység nem folytatható.
- Törekedni kell a nem őshonos fajokból álló fásítások - termőhelynek megfelelő - természetes, vagy természetszerű életközösségekké alakítására.
- A borostyán (*Hedera helix*) állományát vissza kell szorítani.
- A kidőlt fákat a területen kell hagyni. Száraz gallyakat a természetvédelmi kezelő hozzájárulásával alkalmanként, a védett természeti értékek zavarása nélkül lehet gyűjteni.
- A száraz ágak csonkolása, száraz fák kivágása tilos, kivéve ha az élet- és vagyonkár megelőzése érdekében történik.
- Viharos időben a fák alatt tartózkodni tilos.

3.2.5. Művelés alól kivett területek kezelése

- Új épület létesítése, meglévő épület felújítása csak a tájra hagyományosan jellemző módon, természetes építőanyagok felhasználásával, tájképvédelmi szempontok figyelembe vételével történhet.
- Új épület, építmény létesítése elsődlegesen csak a meglévő építmények helyén, azok lebontása után lehetséges.⁵
- A meglévő épületek folyamatos felújítását és/vagy cseréjét meg kell oldani.
- A víztorony túlcorduló zsilipét fel kell újítani.
- A játszótér játszóeszközeinek folyamatos karbantartását a természetvédelmi kezelőnek kell elvégezni. Lehetőség szerint a játszóeszközök szabványossá tétele és természetes anyagokból történő cseréjét is el kell végezni.
- Köztéri bútorok (pihenőpadok, szemetesek, stb.) kihelyezése csakis természetes anyagokból történhet.
- A védett terület belső kerítéseit meg kell szüntetni.
- A töltésen lévő, a fákra is veszélyessé váló drótkerítést azonnal meg kell szüntetni.
- A használaton kívüli betonmedencéket meg kell szüntetni.

⁵ Módosította a 17/2011. (VII.29.) ör. számú rendelet. Hatályos 2011. július 30-tól.

Tartalom

I. A KALOCSAI ÉRSEKKERT TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET RÉSZLETES TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE	4
1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK	5
1.1. Összefoglaló adatok	5
1.2. A tervezési terület rendeltetése	5
1.3. A tervezési terület jogi helyzete	5
1.4. A tervezési terület elhelyezkedése, határai	5
1.5. Ingatlan-nyilvántartási adatok	5
1.6. A tervezési területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások	6
1.7. Természetvédelmi és egyéb infrastruktúra	6
2. LEÍRÁS	8
2.1. Környezeti jellemzők	8
2.1.1. Éghajlat	8
2.1.2. Hidrológia és vízrajz	8
2.1.3. Földtan, felszínalaktan	8
2.1.4. Vízföldtan	9
2.1.5. Talajtan	9
2.2. Biológiai és ökológiai jellemzők	9
2.2.1. Növénytársulások	9
2.2.2. A védett természeti területet övező vegetáció jellemzése	9
2.2.3. Flóra	10
2.2.3.1. Fokozottan védett növényfajok	10
2.2.3.2. Védett növényfajok	10
2.2.3.3. A védett természeti területen megfigyelt, további érdekes fajok	10
2.2.3.4. A Kalocsai Érsekkert TT edényes flórájának jegyzéke	10
2.2.3.5. A területen megfigyelt özönnövények elterjedésének jellemzése	11
2.2.4. Állatvilág	11
Gerinctelenek	11
2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők	13
2.3.1. Mezőgazdaság	14
2.3.2. Erdőgazdálkodás	14
2.3.3. Vadgazdálkodás	14
2.3.4. Halászat, horgászat	14
2.3.5. Üdülés és idegenfoglalom	14
2.3.6. Települési viszonyok	15
2.3.7. Ipar, bányászat	15
2.3.8. Oktatás, bemutatás	15
2.3.9. Kutatás	15
2.3.10. Egyéb használat	15
2.3.11. Kultúrtörténeti értékek	15
2.4. Táj értékek	15
3. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA	16
3.1. A tervezési terület természetvédelmi jelentőségének kiértékelése	16
3.1.1. Méret	16
3.1.2. Sokféleség	16
3.1.3. Természetesség	16
3.1.4. Ritkaság	16

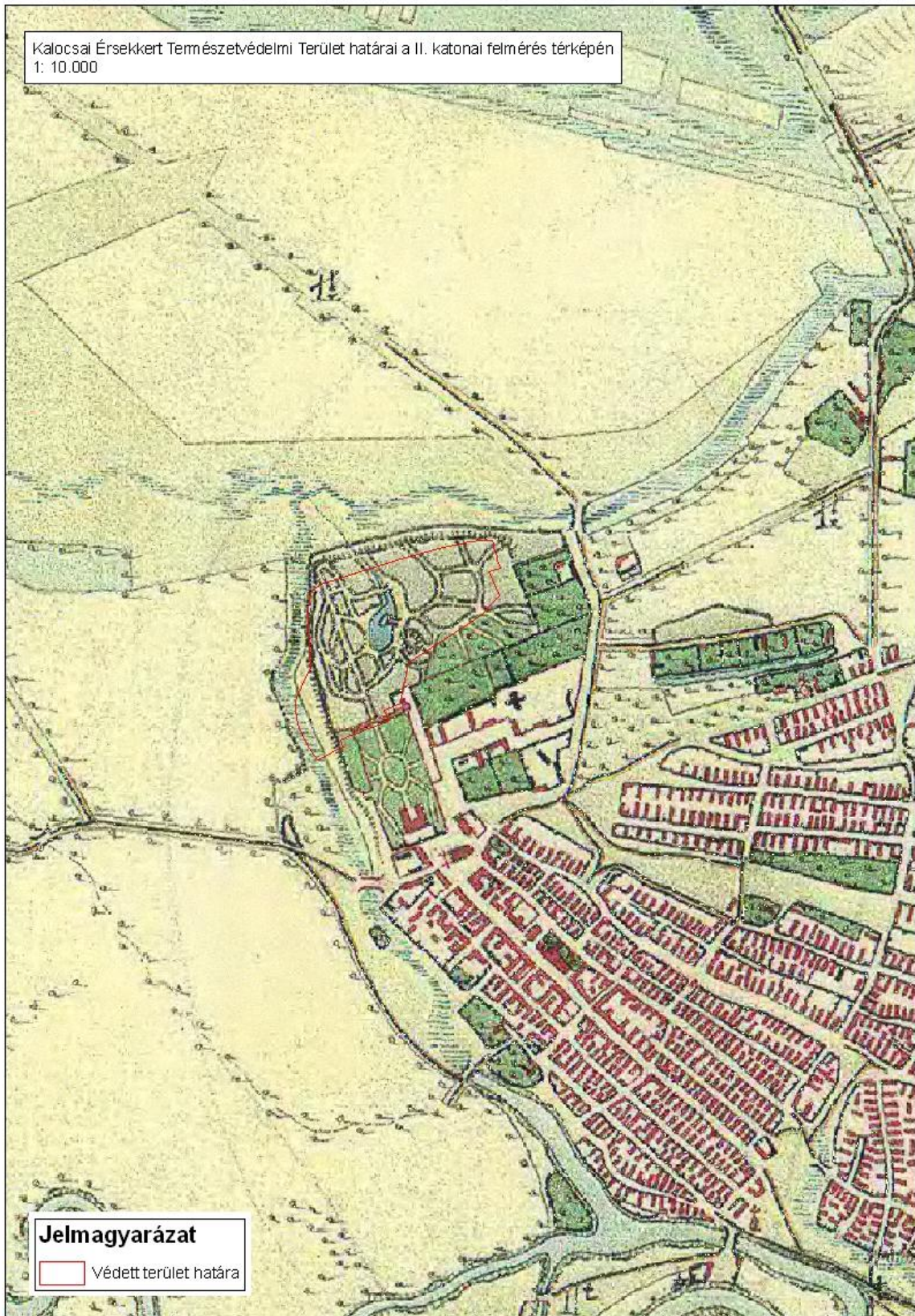
3.1.5. Sérülékenység.....	16
3.1.6. Jellemzőség	16
3.1.7. A tervezési terület nagyobb ökológiai egységben elfoglalt helyzete	16
3.1.8. A tervezési terület története.....	16
3.1.9. Potenciális természetvédelmi érték	16
3.1.10. Különleges jelentőség	17
3.2. A tervezési terület legfontosabb természeti értékeinek meghatározása	17
3.3. Ideális kezelési célkitűzések	19
3.3.1. Elsődleges célkitűzések.....	19
3.3.2. Másodrendű célkitűzések	19
3.4. Korlátozó és veszélyeztető tényezők.....	20
3.4.1. A tervezési terület természetes folyamatai.....	20
3.4.2. A tervezési területen kívüli természetes folyamatok.....	20
3.4.3. A tervezési területen belül érvényesülő emberi tényezők.....	20
3.4.4. A tervezési területre kívülről ható emberi tényezők	20
3.4.5. A természetvédelmi kezelés korlátai.....	20
3.4.6. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre (második kiértékelés)	21
4. GYAKORLATI CÉLKITŰZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS FELADATOK	
MEGHATÁROZÁSA.....	22
4.1. Gyakorlati célkitűzések	22
4.2. Természetvédelmi stratégiák	22
4.2.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása.....	23
4.2.2. Fajok védelme	23
4.2.3. Látogatás	23
4.2.4. Oktatás és bemutatás	23
4.2.5. Kutatás, vizsgálatok	23
4.3. Kezelési feladatok.....	23
4.3.1. Adatgyűjtés.....	23
4.3.2. Kezelés	24
4.3.2.1. Kezelési előírások	24
4.3.2.2. Mezőgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások.....	24
4.3.2.3. Erdőgazdálkodásra vonatkozó előírások.....	25
4.3.2.4. Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások	25
4.3.2.5. Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások	25
4.3.2.6. Közlekedést érintő kezelési előírások	25
4.3.2.7. Építési tevékenységeket érintő kezelési előírások.....	26
4.3.2.8. Turizmust érintő kezelési előírások.....	26
4.3.2.9. Ipari és bányászati tevékenységeket érintő kezelési előírások.....	26
4.3.3. Adminisztráció	26
5. BIBLIOGRÁFIA	26
II. A KALOCSAI ÉRSEKERT TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET	
TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE A 3/2008. (II.5.) KORMÁNYRENDELET	
MELLÉKLETE SZERINT	28
1. TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK.....	29
2. TERMÉSZETVÉDELMI STRATÉGIÁK	29
3. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI MÓDOK, KORLÁTOZÁSOK ÉS TILALMAK	29
3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak... 29	
3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme	29
3.1.2. Fajok védelme	29

3.1.3. Látogatás	30
3.1.4. Oktatás és bemutatás	30
3.1.5. Kutatás, vizsgálatok	30
3.1.6. Terület- és földhasználat	30
3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra	31
3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	31
3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése	31
3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése	31
3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése	32
3.2.4. Erdők, illetve fásított terület kezelése	32
3.2.5. Művelés alól kivett területek kezelése	32
TARTALOM	33
MELLÉKLETEK	36

Mellékletek

1. térkép: A védett természeti terület ábrázolása a II. katonai felmérés térképén.
2. térkép: A védett természeti terület ábrázolása 1:10.000 méreterányú topográfiai térképen
3. térkép: A védett természeti terület ábrázolása 2005-ös FÖMI légifotón
4. térkép: A védelemre tervezett terület érintett földrészelei.
5. térkép: A védelemre tervezett területek művelési ág szerinti megoszlása.
6. térkép: A védelemre tervezett területek tulajdonosi szektor szerinti megoszlása
7. térkép: Az 1024-es és az 1065-ös hrsz-ú területek törésponti koordinátákkal történő lehatárolása

Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület határai a II. katonai felmérés térképén
1: 10.000

Jelmagyarázat

— Védett terület határa

1. térkép

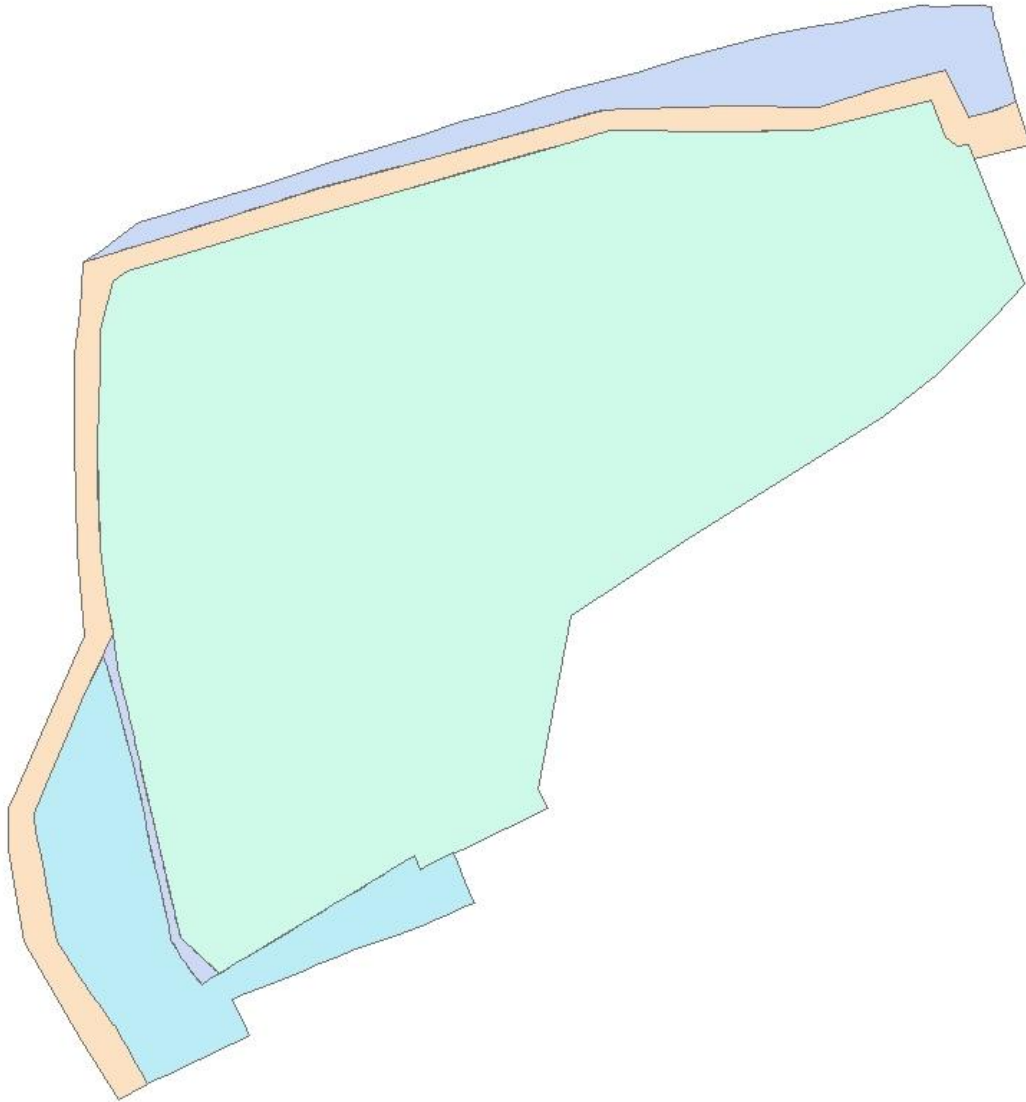
2. térkép

Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület határai 2005-ös MÁFI légifotón
1: 10.000

3. térkép

Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület ingatlanai
1: 2500

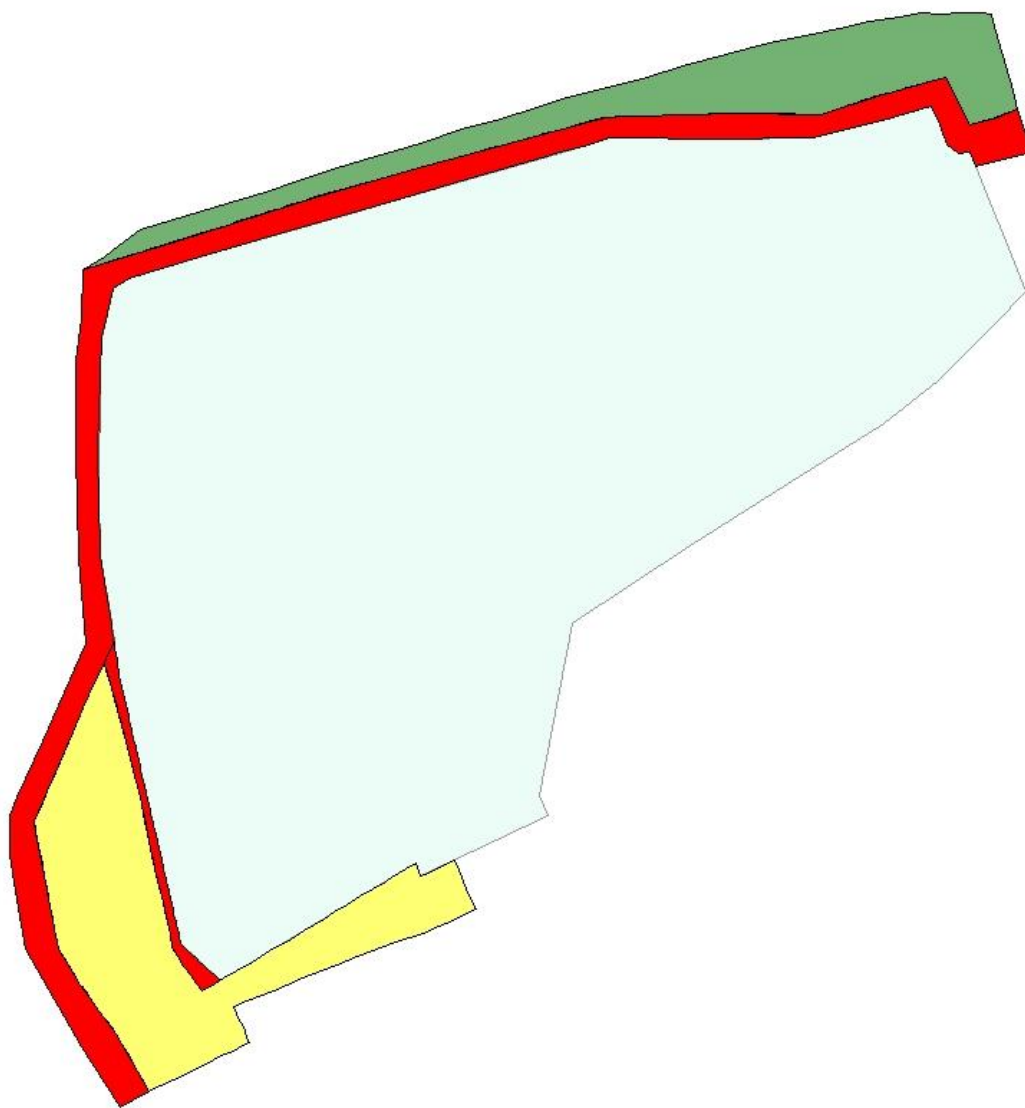

Jelmagyarázat

- 1024 hrsz
- 1025 hrsz
- 1026 hrsz
- 1065 hrsz
- 1066 hrsz

4. térkép

Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület művelési ág szerinti megoszlása
1: 2500

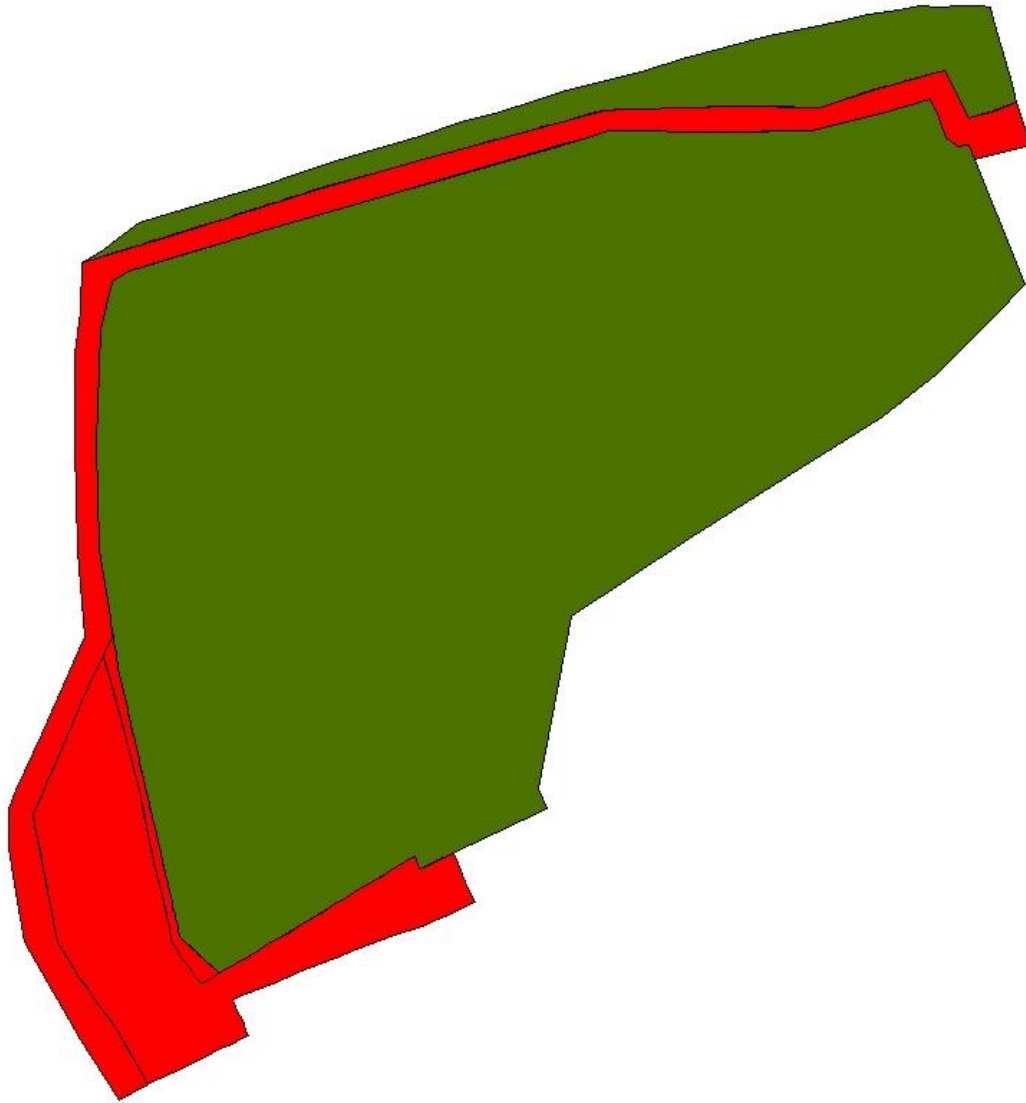

Jelmagyarázat

- Kivett üzem
- Kivett közpark
- Kivett töltés
- Erdő és árok

5. térkép

Kalocsai Érsekkert Természetvédelmi Terület tulajdonosi szektor szerinti megoszlása
1: 2500

Jelmagyarázat

- Önkormányzat
- Egyház

6. térkép

A Kalocsai érsekkert Természetvédelmi Terület 1024 és 1065
hrsz-ú ingatlanainak törésponti koordinátái
1: 2500

Jelmagyarázat

	1024
	1065

7. térkép